

เทศน์เช้า วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตาก ต.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระวันทำบุญนะ วันทำบุญทำกุศล เราเข้าใจตามประสาเราว่า บุญกุศลการให้ทานคือการสละออก การสละออกเป็นวัตถุประสงค์ที่ให้ได้ง่ายๆ เพราะการสละออกนี้เป็นวัตถุประสงค์ เราให้ทานออกไป ผู้ที่ให้เป็นผู้ที่มีโอกาสให้กับผู้ที่รับ ผู้รับเขาได้สิ่งที่เราให้ไปแล้วดำรงชีวิตอยู่ของเขา เขาได้สิ่งที่ว่าเราให้ไปเขามีความสุขของเขา นั่นคือความสุขของเขา เราให้ความสุขกับเขานั้นเป็นเรื่องสิ่งที่ให้จากภายนอก

แต่การให้จากภายใน ไม่มีใครสามารถจะให้จากภายในได้ ถ้าข้างนอกก็ดี ข้างในก็ดี ดีแต่ข้างนอกแต่ข้างในไม่ดีข้างในทุจริตมันก็ไม่สวยงาม แต่ถ้าข้างในดี ข้างนอกมันเป็นเรื่องของกรรม เป็นเรื่องของวิบากกรรม มันก็เป็นสภาวะแบบนั้นไป คุณสิ เราติดตามเรากวาดวัดไป เมื่อวานเขามาทำบุญกันนะ เขาเห็นเขาตกใจนะ ทำไมเราต้องกวาดด้วย ทำไมเราต้องลงมาทำด้วย โลกเขามองกันอย่างนั้น โลกว่าคนที่มียศกยภาพต้องเป็นคนสะอาดสบายใจ คนที่สะอาดสบาย เห็นไหม ถ้าข้างในมันดี ความสะอาดสบายนี้ความเสมอกัน

ในสมัยพุทธกาล พระที่มาจากต่าง ๆ กัน กษัตริย์ก็มี ยาจกเข็ญใจก็มี แต่ถ้าบวชแล้วศีล ๒๒๗ เท่ากัน สิ่งที่เสมอกันโดยศีล ทิฐูฐิเสมอกัน ศีลเสมอกัน สังคมสงฆ์นั้นจะอยู่ด้วยความสุขมาก เพราะมีความเห็นเสมอกันความเห็นคล้าย ๆ กัน จะให้เสมอกันมันเป็นไปได้ยาก เพราะอะไร? เพราะความเห็นแตกต่าง เวลาภวณาเข้าไปจริตนิสัย คนจะไม่เหมือนกัน ความเห็นอันไหนไม่เหมือนกัน เห็นไหม

ทิฐูฐิมีความเห็นต่างกัน นานาสังวาสเกิดจากตรงนี้ไง เกิดจากว่าอันนี้ก็ของเล็กน้อย อันนี้ก็ของเล็กน้อย พระพุทธเจ้าบอกว่าสิ่งที่เล็กน้อยให้แก้ไขได้ ให้ลบล้างได้ สิ่งทีเล็กน้อยให้ยกเลิกได้ ยกเลิกตรงไหน? คำว่าเล็กน้อย เล็กน้อยของคนที่ว่าเขาเป็นผู้ตีความเล็กน้อยของเขา แต่คนอื่นเขามองว่าเป็นของที่ว่ามันเป็นความหนักหนาสาหัส

สาครจร ผู้ที่หยาบก็ว่าของนี้เป็นของเล็กน้อย ผู้ที่ว่าจะเอียดอ่อนก็ว่านี่เป็นของใหญ่ สิ่งนี้มันจะไปเล็กน้อยตรงไหน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วนะ พุทธกิจ ๕ เข้าขึ้นมาถึงญาณ เล็งญาณว่าสัตว์ตัวไหนควรจะโปรดก่อน องคุลิมาลกำลังจะฆ่าแม่อยู่เลย เพราะอะไร? เพราะองคุลิมาล อาจารย์บอกว่าให้ตัดนิ้วคนมา ๑,๐๐๐ นิ้วแล้วจะให้วิชา ด้วยความอยากได้ ใจที่ว่าความอยากได้วิชาการ เป็นคนคืออยู่ แต่ว่าหวัง นี้ความเห็นผิด ผิดว่าอยากได้วิชาการแต่ต้องเอาสิ่งนี้ไปแลก แล้วเวลาคนอยากได้มาก แม้ว่ากษัตริย์เขาจะมาจับไหง่วงมากจะมาห้ามลูก ถ้ามาห้ามลูกวันนั้น ด้วยความเห็นของเขาความเห็นผิด แบบว่าประสาโลกว่าคนหน้ามึด เขาจะทำลายแม่ของเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณไป องคุลิมาลเป็นผู้ที่มีนิสัย องคุลิมาลเป็นผู้ที่เข้าถึงธรรมได้ แต่เขาจะหมดโอกาส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าขึ้นมาเล็งญาณก่อน ต้องไปโปรดคนนั้นก่อน โปรดคนที่ว่าคนที่เข้าสิ่งว่าจะทำความผิดพลาดอันนั้นไป ไปโปรดอย่างนั้น เข้าออกบิณฑบาต เล็งญาณแล้วออกบิณฑบาต บิณฑบาตจนวันตายนะ วันสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปบิณฑบาตกับ นายจุนทะ นายจุนทะถวายอาหารมือสุดท้าย

เห็นไหม ทานสองคราว คราวหนึ่งคือนางสุชาดาถวายนั้นเป็นบุญอย่างมหาศาล เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ถึงซึ่งกิเลสนิพพาน” อีกคราวหนึ่งคือนายจุนทะถวายทานครั้งหนึ่ง “ถึงซึ่งขันธนิพพาน” ขันธ ชาติขันธที่มีอยู่นิพพาน เวลานางสุชาดา กิเลสนิพพานคือกิเลสออกไปจากใจ นายจุนทะ เห็นไหม มือสุดท้ายก็ยังออกไปบิณฑบาต นี่งานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้มีธรรมในหัวใจ

การประพฤติปฏิบัติความเสมอกัน ความเสมอกันเป็นชีวิตแบบอย่าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นชีวิตแบบอย่าง มีความนึมนวลมาก ความละมุนละไมมาก แต่พระสมัยพุทธกาลเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน อย่างเช่นพระสารีบุตรกระโดดข้ามคลองๆ แม้แต่พระอัครสาวกเบื้องขวาก็ยังไม่สามารถจะแก้จริตนิสัยของตัวเองได้ แต่แก้กิเลสนิพพานได้ กิเลสต้องสิ้นไปจากใจถึงจะเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน นี่คือนานาจาสนาของแต่ละบุคคล นี่เรื่องของโลกกับเรื่องของธรรม

ถ้าเรื่องของโลกเราจะมองเรื่องของโลกนะ ว่าเราจะต้องมีคนอุปถัมภ์จากคนอุปถัมภ์
มันความเป็นไป นี่เรื่องของกิเลส สิ่งทีกิเลส เห็นไหม กิเลสอยากมีอำนาจ กิเลสอยากอยู่
บนหัวคน กิเลสต้องการให้คนนับหน้าถือตา แต่เรื่องอย่างนั้นเป็นเรื่องความภาระรุงรัง
ทั้งหมดเลย พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก ตรัสรู้ธรรมแล้วเข้าป่าเลย
ไม่สนใจกับใครทั้งสิ้น อยู่แต่ในป่า ผู้ที่ว่าอำนาจวาสนาเป็นแบบนั้น พระสารีบุตรเป็น
ธรรมเสนาบดี เป็นผู้ที่มียัญญา มาก เป็นผู้ที่เผยแพร่ศาสนา มาก แล้วแต่จริตนิสัยของผู้ที่
สร้างสมมา โลกของเขาเขาคิดว่าต้องเป็นสภาวะแบบนั้น

แต่เรื่องของสภาวะธรรมนะ ของข้างในใจนี้ให้ดีที่สุด ถ้าใจดีทุกอย่างจะดีที่สุด
เพราะอะไร? เพราะคนกระทำสิ่งต่างๆ ทั้งหลายทั้งปวงนั้นเกิดจากความคิดของคน คนนี้
เกิดจากความคิด คิดก่อนถึงได้กระทำ เวลาเราคิดแล้วเราก็อยออกมากายกรรม มโนกรรม
กายกรรม วิจิตรกรรม ออกมาเป็นการกระทำทั้งหมด ถ้าใจดวงนั้นส่องแล้ว ใจดวงนั้นไม่
เป็นอกุศลนะ ใจดวงนั้นจะบริสุทธิ์สุดส่อง สิ่งทีออกมาจากใจดวงนั้นจะเป็นประโยชน์
ทั้งหมด เพียงแต่เราเข้าไม่ถึงใจ เราเข้าไม่ถึงธรรม สิ่งนั้นจะเป็นธรรมใหม่? สิ่งนี้มันเป็น
ประโยชน์ใหม่? เรามองเห็นสภาวะแบบนั้น

เรามองเห็นสิ่งที่เป็นประโยชน์คือ ความพอใจของเรา ถ้าเราพอใจของเรา เราได้
ประโยชน์ของเรา เราว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ แต่ความที่ขัดใจเราสิ่งนั้นเป็นขัดกิเลส
ความขัดใจเรา สิ่งทีความละเอียดอ่อนเราเข้าไม่ถึง เราเข้าไม่ถึงสิ่งนั้น เราก็จะไม่ได้
ประโยชน์กับสิ่งนั้น นี่ของอยู่ตรงหน้า งานของเราคืองานอาบเหงื่อต่างน้ำ นี่เป็นเรื่อง
ของเรา

แต่งานของนักบวช งานของผู้ทีจะเอาชนะตนเอง เวลาความทุกข์เกิดขึ้นมาจาก
ใจ ทุกคนก็อยากปฏิเสธ อยากต้องการให้ความทุกข์นี้หายออกไปจากใจ แต่ทุกคนก็รู้ถึง
สภาวะธรรมเป็น แต่ทำไม่ได้ใจ รู้แต่ทำไม่ได้ๆ แต่นักบวชวันหนึ่งๆ นั่งสมาธิภาวนา
เดินจงกรมภาวนา ทำอะไรนี่ เดินไปเดินมาไม่เห็นทำอะไรเลย เดินไปเดินมาเพื่อหาใจ
หาพุทธโธ หาผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน หาตัวตนของเรา นี่ชีวิตนี้เกิดมาจากไหน? ชีวิตนี้มานั่ง
อย่างนี้มาจากไหน? ทุกข์ทีเกิดมาจากใจมันมาแบกรับภาระอยู่ทำไม? สิ่งทีงานภายนอก
มันเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเฉยๆ เลี้ยงปากเลี้ยงท้องคืออาหารของกาย ธรรมะคืออาหารของใจ

สิ่งที่อาหารของใจเราจะหาคุณงามความดีอย่างนั้นได้ไหม เราอยู่ในชีวิตโลก ชีวิต
คฤหัสถ์เราก็กี่ให้ทาน เราก็กี่ถือศีล เราก็กี่ภาวนา เราทำสภาวะแบบนั้น

แต่ผู้นักรบ ผู้ที่สละออกมาจากสาธณะประโยชน์ ชีวิตนี้ทำสภาวะสถานะนี้
เป็นสถานะประโยชน์ สละออกหมดออกเป็นนักรบ ถือพรหมจรรย์ ถือศีล ๘ ขึ้นไป ศีล
๑๐ ศีล ๒๒๗ ขึ้นมา สละสิ่งนั้นออกมาเพื่อจะรบกับกิเลส เพื่อจะหาชีวิตของเรา เพื่อจะ
หาตัวตนนะ เจ้าชายสิทธัตถะเวลาออกประพฤติปฏิบัติ พระเจ้าพิมพิสารให้กองทัพ
ครั้งหนึ่งเพื่อจะเอาเมืองกิน “ไม่ใช่ ออกมาเพื่อประพฤติปฏิบัติหาโมกขธรรมเท่านั้น”
พระเจ้าพิมพิสารบอกเลย สั่งไว้ว่าถ้าได้สิ่งนั้นมาให้กลับมาสอนด้วย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติอยู่ ๖ ปี สิ่งที่ปฏิบัติพยายามค้นคว้านี้
ทุกขัทรมาณขนาดไหนก็สู้อยู่ ๖ ปี ได้ธรรมสภาวะแบบนั้น กลับมาเทศน์สอนพระเจ้าพิม
พิสารนะ เทศน์สอนพระเจ้าพิมพิสารจนเป็นพระโศคาบัน สิ่งที่เป็นพระโศคาบันคือจิต
นี้จะไม่เวียนไปในวัฏฏะแล้ว เกิดตายอีก ๗ ชาตีกี่จะพ้นออกไป

ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้คือหัวใจของเราเป็นใจ หัวใจของเรา เห็นไหม เวลาพระมา
บวช เอาธาตุขันธ์ของพ่อของแม่มาค้าศาสนา สิ่งที่เป็นเรื่องของโลก โลกกับกรรมมันอยู่
คู่กัน เพียงแต่ใครจะมีปัญญามากปัญญาน้อย ถ้ามีปัญญามากมันก็ได้สิ่งที่ละเอียดอ่อน
สิ่งที่มีคุณค่ามาก ถ้าปัญญาเราน้อยเราก็กี่ได้สิ่งที่หยาบๆ ไป ประเพณีวัฒนธรรม เราเป็น
ชาวพุทธ ถ้าเรามีลูกอยากให้ได้บวชๆ เพราะธาตุของเราเข้าไปเป็นญาติกับศาสนา ธาตุ
ของเราจะ ไขของมารดา กับเชื้อของพ่อออกมาเป็นตัวตนของลูก แล้วเข้าไปค้าจุนศาสนา

แต่ใจดวงนั้นละ ใจดวงนั้นเป็นของผู้ที่ต่างหาก ถ้าใจดวงนั้นสามารถชำระสิ่งนี้
ได้ ถ้าชำระเรื่องของใจได้บุญกุศลจะเกิดขึ้นอีกมหาศาลเลย เวลาจิตที่ว่าตายไปแล้วเวียน
ไปในวัฏฏะ สิ่งนี้เกิดขึ้นมานะ คุณ ในสมัยพุทธกาล มีพรานที่ว่าออกล่าสัตว์ตลอดไป
ออกล่าสัตว์ แล้วเขามีลูกไปบวชเณร แล้วเขาจะพยายามดึงลูกเขาออกมา ดึงลูกออกมาให้
มาช่วยงาน ไปดึงลูกออกมาตลอดมา พยายามไปตามดึงลูกออกมาแล้วไม่ออกมา สุดท้าย
แล้วเขาตายไป ตายไปตกในนรกนะ ตกไปในนรกเพราะเขาเป็นพราน เขาทำบาป
ตลอดเวลา ทำอย่างไรเขาก็เป็นไปไม่ได้ เอ็งเคยทำดีอะไร ยมบาลถามว่า

“เอ็งเคยทำบุญกุศลอะไรมา”

“ไม่เคยทำ มาแต่สัตว์ไม่เคยทำ”

“แล้วทำไมจะให้ตกนรกมันเป็นไปได้ล่ะ”

สุดท้ายนึกขึ้นได้ อ้อ! ลูกบวชเนรๆ นี้อยู่ในธรรมบทนะ พรานคนนี้ตายแล้วพื้นแต่เดิมนะอยากจะให้ลูกสักตลอดเวลา แต่พอตัวเองเห็นประโยชน์ของการที่ว่าลูกมาบวชเนร พอตายพื้นขึ้นมาลูกต้องการอะไร ให้ทั้งนั้นๆ ให้สิ่งนั้นไป

ธาตุ แม้แต่ธาตุเรื่องของโลกมาคำศาสนา บุญกุศลยังเป็นขนาดนั้น แล้วถ้าใจนี้ฟ่องแผ้ว พยายามพลิกแพลงเข้ามาในหัวใจ ถ้าทำใจของเราให้ฟ่องแผ้วได้ นั่นนะมันจะเข้าใจเรื่องของชีวิต เราล้งเลสงสัยนะว่าเราเกิดมาจากไหน แล้วเราตายไปแล้วเราจะไปไหน นี่สิ่งนี้มันอยู่ในหัวใจของเราทั้งหมด เพราะอะไร? เพราะมันเป็นสิ่งต่างๆ สิ่งต่างๆ ที่เราสะสมมาเราทำมา คุณงามความดี

ความลับไม่มีในโลก ทำดีก็คือความดี ความชั่วก็คือความชั่ว สิ่งที่ทำในหัวใจมีอยู่ในใจเราทั้งหมด แล้วมันสะสมมาสภาวะแบบนั้น แล้วเราจะรู้คั่น เราจะทำความสะอาดบ้านของเรา ถ้าเราไม่รู้คั่นสิ่งนี้ เราจะทำความสะอาดบ้านของเราได้อย่างไร ถ้าเราจะรู้คั่นสิ่งนี้ทำความสะอาดบ้านของเรา เราจะรู้เข้าไปในหัวใจของเราทั้งหมด สิ่งที่จะสมมาก็ภพภิกษชาติ มันถึงเป็นอำนาจวาสนาบารมี เวลาจรดนิสสัยทำไปมันเป็นเรื่องของคุณงามความดี

แต่เรื่องของบาปอกุศลที่มันซ่อนเข้าไปนี้ มันจะย้อนกลับเข้าไปนะ ย้อนกลับเข้าไปเห็นว่าบุพเพนิวาสานุสติญาณ ย้อนกลับอดีตชาติเคยเกิดเคยตายมาเป็นสภาวะแบบใด สิ่งที่เป็นยางเหนียว อันนั้นเป็นอดีตอนาคตแก้ไขสิ่งใดๆ ไม่ได้ เพียงแต่มันสร้างเป็นบุญกุศลมาให้เราเจอสภาวะสิ่งนี้ แต่ปัจจุบันธรรมนี้ ถ้าเราทำความสงบของใจเป็นสัมมาสมาธิแล้วยกวิปัสสนาได้ มันถึงมรรคครบองค์ ๘ มรรค ๘ สัมมาทิฏฐิความเห็นชอบ ความเพียรชอบ งานชอบ สิ่งนี้ต้องเกิดขึ้นมาจากเรา

ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมา คือมรรคนี้มันเดินตัวขึ้นมา ปัญญาอันนี้เป็นปัจจุบัน เราสร้างเดี๋ยวนี้จะได้เดี๋ยวนี้ เราจะไปอดีตอนาคต เรารู้อดีต รู้แต่อดีตชาติตลอดไป อัน

นั่นก็แก้กิเลสไม่ได้ เป็นสิ่งที่ยาวไกล เราจะไปแก้ตั้งเมื่อวานนี้ไม่ได้ เมื่อวานนี้ก็คือเมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ยังมาไม่ถึงยังแก้ไม่ได้ ปัจจุบันนี้ เห็นไหม อริยตัจเกิดขึ้นมาในปัจจุบันนี้

ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้อึดตื้อจนคัมมสันตไป มีแน่นอน นรกสวรรค์มีแน่นอน ธรรมชาติของมัน แต่ถ้าเราชำระปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้สิ้นไปสะอาดไป สิ่งนี้อยู่ก๊อๆ เงินๆ อยู่กับโลกเขา โลกเขาจะเป็นสภาวะแบบนั้น แต่เราจะไม่เป็นไป ถ้ามีการกระทำแบบนี้ละ หมู่คณะไง สิ่งที่เราอาศัยเขา โลกเขาก็ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน การพึ่งพาอาศัยกันมันก็ยังพึ่งพาอาศัยกันตามประสาโลก มันก็ยังไม่สมหวัง

แต่พึ่งพาอาศัยในธรรม ถ้าธรรมในหัวใจแล้วมันสมหวัง สิ่งนี้เป็นปัจจุบันตลอด สิ่งที่ดีตื้อจนคัมม เราเก็บเงินไว้ เรารักษาสິงนั้นไว้ จะไปใช้เมื่อนั้น สิ่งนี้เราจะเก็บไว้ เมื่อนั้นจะเป็นประโยชน์ขนาดนั้น นี่เราคิดจนคัมมเลย ปัจจุบันนี้เราร้อนต้องวิ่งค้นหาสิ่งนั้นต่างๆ แต่ถ้าเราทำความสงบของใจขึ้นมา ธรรมเกิดขึ้นมาในหัวใจ ปัจจุบันวันนี้ เดียวนี้ สุขเดียวนี้ เข้าสมาธิเมื่อไหร่มันก็ว่างเดียวนี้ เข้ามาซ้อนที่ใจมันก็สงบเดียวนี้ มันใหม่ตลอดใจ มันไม่มีอดีตมันไม่มีอนาคต มันเป็นปัจจุบัน วิมุตติสุขปัจจุบันตลอด แล้วจะไม่มีสิ่งใดๆ เข้ามาเจือปนกับสิ่งนี้ในหัวใจ

ชีวิตนี้คืออะไร? ชีวิตนี้คือใจดวงนี้ ใจดวงนี้เคยเศร้าหมอง ใจดวงนี้เคยเป็นอวิชชาพาเกิดพาทายมาตลอด ปัจจุบันนี้ใจดวงนี้ผ่องใส ใจดวงนี้พ้นจากกิเลส ใจดวงนี้เป็นปัจจุบันธรรม ชีวิตนี้คือพลังงานอันนี้ไง ชีวิตนี้คืออะไรถึงจะย้อนไป แต่ถ้าเราภาวนาไม่ถึงเราก็เวียนไปในกระแสโลก ๑๐๐ ปีนะ เราดูชีวิตเรา ๑๐๐ ปีหรือมากกว่านั้นนิดหน่อย แล้วก็ต้องตายไป แล้วก็ต้องเวียนไปอย่างนี้ๆ มันไม่น่าเบื่อหน่ายหรือ เพียงแต่ว่าสิ่งที่เราพอใจเราก็พอใจในชีวิตของเรา ถ้าเราไม่พอใจเราก็อยากจะหาทางออก

ถ้าหาทางออกนะ นี่ทาน ศีล ภavana ทำความสงบของใจ ทำสมาธิขึ้นมาให้ได้ วิปัสสนาให้ได้ แล้วเกิดปัญญาญาณไปชำระ กายกับจิต สติปัญญา ๔ แล้วชำระกิเลส กิเลสจะขาดออกไปจากใจ พ้นออกไปจากใจ เห็นชัดเจนว่ากิเลสขาดสังโยชน์ขาดออกไป ใจนี้หลุดออกเป็นชั้นๆ เข้าไปจนถึงอวิชชาพลิกออก ไม่มีสิ่งใดที่จะขาดออกไป เพราะเป็นตัวมันเอง ตัวมันเองถึงต้องทำลาย ตัวมันเองถึงบริสุทธิ์สะอาด

ถึงว่าชีวิตนี้สั้นสุดขนาดนี้ ชีวิตนี้มันเป็นเรื่องของโลกเขา สิ่งนี้พ้นจากสมมุติหมด
นี้เป็นวิมุติธรรม นี่เป็นความสุขอย่างยิ่ง เกิดจากสภาวะธรรม ที่ไม่มีโลกไม่มีธรรม ที่ว่า
เราต้องอาศัยสิ่งต่างๆ อันนี้ มันเป็นเรื่องดำเนินเครื่องทางเดินต้องอาศัยไป เราก็อาศัยไป
ถึงที่สุดแล้วเรามากับรถก็ทิ้งรถ มากับเรือก็ทิ้งเรือ เรือกับรถก็ไว้กับโลกนี้ไป จิตนี้พ้น
ออกไปจากกิเลสทั้งหมด เป็นธรรมที่ส่องแผ้วในหัวใจดวงนั้น เอวัง